

1 Срещу кого може да се образува производство по несъстоятелност?

Производството по несъстоятелност, наречено „*concurso de acreedores*“ („събрание на кредиторите“), се прилага както по отношение на длъжници, които са граждани, така и по отношение на търговци, независимо дали са физически или юридически лица. Със Закон 25/2015 от 28 юли 2015 г. се въвеждат спецификации за производството по несъстоятелност когато длъжникът е физическо лице, особено, когато се цели опрощаване на неуредените в хода на производството задължения на длъжника.

Всеки длъжник може да бъде обявен в несъстоятелност, независимо от това дали е физическо лице (включително малолетни или непълнолетни деца или лица без правоспособност) или юридическо лице, предприемач или потребител, макар че в законът се съдържат някои спецификации във връзка с вида на въпросния длъжник, особено в случай на търговски дружества или потребители.

Юридически лица могат да бъдат обявени в несъстоятелност, дори и когато са в ликвидация. В този случай е без значение дали те са част от група дружества, тъй като едно или няколко от дружествата, които формират групата, могат да бъдат обявени в несъстоятелност, без да се обявява самата група.

Производство по несъстоятелност може да бъде образувано по отношение на наследство, при условие че то не е прието безусловно.

Органите, които съставляват териториалната организация на държавата, органите от публичния сектор и други публичноправни органи, не могат да бъдат обявени в несъстоятелност.

2 Какви са условията за образуване на производство по несъстоятелност?

2.1 Условия за образуване на производство по несъстоятелност:

В законът са определени определени субективни и обективни предпоставки, които трябва да бъдат изпълнени, за да бъде образувано производство по несъстоятелност:

А) Субективни предпоставки: всеки длъжник може да бъде обявен в несъстоятелност, независимо от това дали е физическо или юридическо лице, предприемач или потребител, макар че в законът се съдържат някои спецификации във връзка с вида на въпросния длъжник, особено в случай на търговски дружества или потребители.

Органите, които съставляват териториалната организация на държавата, органите от публичния сектор и други публичноправни органи, не могат да бъдат обявени в несъстоятелност.

Б) Обективни предпоставки: неплатежоспособността на длъжника, определена като неспособността да плаща редовно своите задължения.

2.2 Страни, които могат да подадат молба за образуване на производство

В зависимост от това дали молбата за образуване на производство по несъстоятелност се подава от длъжника или от кредиторите, изискванията за подаване могат да бъдат различни.

Ако молбата за производство по несъстоятелност е подадена от длъжника (доброволна несъстоятелност), той трябва да докаже пред съда, че понастоящем е неплатежоспособен или че ще бъде такъв в близко време; това означава, че не може да плаща редовно своите задължения. Ако неплатежоспособността е настояща, длъжникът е задължен да подаде молба за производство по несъстоятелност в срок от два месеца от момента, в който е осъзнал или следва да е осъзнал своята неплатежоспособност.

Съгласно законът обаче, в този двумесечен срок, длъжникът може да уведоми съда, че е в процес на договаряне на споразумение с кредиторите за рефинансиране на задължението; в този случай крайният срок се отлага, докато текат преговорите и кредиторите не могат да започнат отделно изпълнително производство срещу активите, които са необходими на длъжника за неговата дейност за срок от три месеца. След като изтече този срок и ако не е постигнато споразумение с кредиторите, длъжниците могат да подадат в едномесечен срок молба за производство по несъстоятелност.

С молбата, длъжниците трябва да представят определени документи, като например доклад за стопанската си дейност, опис на активите, списък на кредиторите, в който се посочват кредитни гаранции, списък на служителите и техните отчети, ако са задължени да ги водят.

Длъжниците, които могат да бъдат физически или юридически лица, са задължени да подадат молба за производство по несъстоятелност, когато се намират в положение на настояща неплатежоспособност, която се определя като положение, при което лице не може да плаща редовно своите задължения. От друга страна, ако неплатежоспособността е предстояща (не съществува към настоящия момент, но е очаквана), длъжниците просто имат право да подадат молба за решение за обявяване в несъстоятелност.

Подаването на молбата пред търговския съд (*juzgado de lo mercantil*) трябва да е в съответствие с определени задължителни изисквания, предвидени в член 6, параграф 2 от Закона за несъстоятелността (*Ley Concursal*): доклад за финансовата и правна история на длъжника; посочване на това, дали осъществява стопанска дейност; ако е юридическо лице, трябва да се определят неговите акционери, синдици или ликвидатори, както и официалния одитор; опис на активи и права със съответната информация за тяхната идентификация; списък по азбучен ред на кредиторите, в който се посочва адреса, размера и падежа на вземанията, както и съществуващите гаранции; когато е приложимо, списък на служителите; ако длъжникът е задължен да води отчетност, той трябва да представи счетоводните книги; в случай, че принадлежи към група от дружества, той трябва да посочи това и да представи консолидираните отчети на групата.

Длъжниците са задължени да сътрудничат на съдията, който е назначен по производството по несъстоятелност и на синдиците, но не само по пасивен начин, като предоставят това, което се изисква от тях, а и като участват активно в съобщаването на всичко, което е от значение. Това задължение включва също така задължението да се явят (пред съда и пред синдиците), с цел да сътрудничат и да информират. Тези задължения засягат длъжници, които са физически лица и които от фактическа или от правна гледна точка са директори на юридически лица, независимо от това дали са настоящи или са изпълнявали тази роля през предходните две години. Неспазването на това задължение води до презумпцията за умишлено неправомерно поведение или груба небрежност, за целите на обявяването на несъстоятелността за виновно причинена (в случаите, в които се прилага параграфът за виновност; т.е. поради одобрението на споразумение, което е във вреда или образуване на производство по ликвидация).

Длъжникът може да бъде обявен за отговорен за несъстоятелността и да бъде санкциониран. Една от целите на производството по несъстоятелност е да се анализират причините за несъстоятелността и по-специално, дали поведението на длъжника или на други лица, с които той е пряко или косвено свързан, е допринесло за причиняването или отежняването на несъстоятелността. Това включва разясняване на съответните задължения, като се използва таблицата на санкциите, определена в член 172 и член 172 bis от Законът за несъстоятелността.

2.3 Образуване на производство и срок, в който процедурите влизат в сила:

Съдията трябва да разгледа представената му документация и ако неплатежоспособността или предстояща неплатежоспособност е обоснована, той трябва да обяви длъжника за неплатежоспособен в деня, в който е подадена молбата или на следващия ден. Ако представената документация е непълна, съдията може да предостави еднократен петдневен срок за нейното допълване.

Молба за образуване на производството по несъстоятелност може да бъде подадена и от всеки от кредиторите, в който случай говорим за принудително производство (*concurso necesario*). Кредиторите, които подават молба за постановяване на решение за обявяване в несъстоятелност трябва да представят доказателства за настоящата неплатежоспособност на длъжника, както и за заповед за изпълнение срещу длъжника, в която се доказва, че не са получени достатъчно активи за събиране на задължението или трябва да представят доказателства за определени факти, водещи до презумпция за несъстоятелност, като например: длъжникът е прекратил плащането на задълженията си като цяло; наличието на цялостно налагане на запор върху активите на длъжника; бързото укриване или ликвидация на активи; или неплащане на определени задължения (данъци, социални осигуровки, вземания на работници и служители).

Ако молбата за образуване на производството по несъстоятелност се подава от кредитор, длъжникът се призовава и може да оспори решението за обявяване в несъстоятелност. В тези случаи, съдията свиква заседание, по време на което страните могат да представят доказателства, с определени ограничения, и съдията трябва да реши дали понастоящем длъжникът е неплатежоспособен или не, и при необходимост да постанови решение за обявяване в несъстоятелност. Производство може да бъде образувано и ако длъжникът приеме решението за обявяването в несъстоятелност, не го оспорва или не се яви по време на заседанието.

Длъжници, които са физически лица в ситуации на настояща или предстояща неплатежоспособност, за които са установени задължения в размер, който не надхвърля пет милиона евро, могат да подадат молба за процедура за постигане на *извънсъдебно споразумение за плащане*.

Юридически лица, които изпълняват изискванията, предвидени в член 231 от Законът за несъстоятелността, също могат да направят това.

Решението за образуване на производство по несъстоятелност влиза в сила веднага след постановяването му, дори и да е подадена жалба.

2.4 Публикуване на решение за обявяване в несъстоятелност:

За предпочитане е решението за обявяване в несъстоятелност да бъде публикувано чрез електронни средства, а извлечение от решението трябва да бъде публикувано в Държавен вестник на Испания, въпреки че съдията може да разпорежи публикуването му в повече медии, ако счита това за необходимо.

2.5 Временни мерки:

По искане на лицето, подало молба за производство по несъстоятелност и ако е приложимо, след предоставяне на обезпечението за покриване на потенциални задължения и след като съдията е допуснал молбата, той може да предприеме необходимите мерки, за да гарантира, че активите на длъжника не се използват по начин, предвиден съгласно общото процесуално право.

3 Кои активи се включват в масата на несъстоятелността? Как се третират активите, които са придобити, или които се прехвърлят на длъжника след образуването на производството по несъстоятелност?

3.1 Активи, които са част от масата на несъстоятелността

Всички активи и права, притежавани от длъжникът към момента на решението за обявяване в несъстоятелност, са част от масата на несъстоятелността или „активите, включени в производството“, както и всички тези, които длъжникът придобива или които се възстановяват по време на производството. Освободени са активи, които съгласно закона за обявени са несеквестрируеми.

Кредитори с предпочитателни права върху кораби или въздухоплавателен съд, могат да отделят тези активи от масата на несъстоятелността като предприемат допустимите от секторното законодателство действия.

В случай на производство по несъстоятелност с длъжници, които са физически лица и са женени, техните отделни активи ще представляват част от активите, включени в производството и ако имат споразумение за съпругеска имуществена общност, общите активи също ще бъдат включени, ако са необходими, за да покрият задълженията на длъжника.

Производството по несъстоятелност не изисква прекъсване на дейността на длъжника и той може да продължи работата на своето дружество, съгласно договореното споразумение за разрешаване или прекратяване на неговите правомощия. По принцип, в случай на осъществяване на надзор над правомощията на длъжника е необходимо синдиките да дадат разрешение за управлението или разпореджанието с активите, макар че за определени действия от общо естество е възможно те да бъдат разрешени, ако са част от нормалната дейност на дружеството. По принцип, до одобрението на споразумението с кредиторите или образуването на производството по ликвидация, активите не могат да бъдат обременени, с цел да се финансира обявено в несъстоятелност дружество, без разрешението на съдията. В следващия раздел се разясняват договореностите за спиране или осъществяване на надзор над правомощията на длъжника.

Половината от финансирането чрез новопостъпили парични доходи в контекста на процес на рефинансиране се счита за вземане към масата на несъстоятелността.

4 Какви правомощия имат съответно длъжникът и синдикът?

4.1 Правомощия на длъжника

По принцип, разликата между доброволното производство и принудителното производство е отправната точка (член 22). В първия случай, длъжникът продължава да управлява и да се разпореджда със своите активи и подлежи на надзор от страната на синдика, като изисква неговото разрешение или съгласие. По отношение на принудителното производство, правомощията на длъжника да управлява и да се разпореджда с активите си се прекратяват и длъжникът се подчинява на синдика. Разпоредбата не цели да се налага санкция на длъжника, а по-скоро да се защитят активите и да гарантира резултата от производството.

Критерият обаче е продължаване на стопанската дейност на длъжника, във връзка с която член 44 позволява на синдика да състави списък на дейности, които поради своето естество и размер са освободени от необходимия надзор. Системата е гъвкава, тъй като чрез мотивирано решение съдията може да разпорежи прекратяването на правомощията, в случай на доброволно производство и да разпорежи по силата на споразумение за разрешение или съгласие осъществяване на обикновен надзор, в случай на принудително производство, като посочи рисковете, които се надява за да бъдат избегнати и очакваните предимства.

По същия начин, по искане на синдика, първоначалното споразумение за ограничаване или обмен на правомощия може да бъде изменена на всеки по-късен етап, чрез мотивирано решение и след изслушване на длъжника (промяната не е автоматична), с изискването тази промяна да бъде обявена публично по същия начин, по който е обявено решението за обявяване в несъстоятелност.

След приключване на производството приключва и ограничаването на правомощията. В противен случай, то продължава до одобрението на споразумението с кредиторите, с което могат да бъдат въведени мерки, които ограничават или забраняват правомощията на длъжника. В случай че производството по несъстоятелност приключи с прекратяване на правомощията на длъжника.

По принцип, съгласно Законът за несъстоятелността, активите на длъжника, които са включени в производството по несъстоятелност остават непроменени; в определени случаи обаче е възможно, някои от активи на длъжника да бъдат продадени с разрешението на съдията в рамките на производство по несъстоятелност, което няма да е необходимо в други случаи. Продажбата на производствени единици по време на производство по несъстоятелност е също възможна по начина, предвиден в член 146bis.

Като изключение от общото правило за непрекъснатост на дейността на длъжника се установява, че по искане на синдика и след изслушване на длъжника и представителите на работниците, службите на длъжника могат да бъдат закрити или дейността му да бъде спряна. Когато това води до колективно прекратяване, спиране или изменение на трудови договори, съдията трябва да действа в съответствие със специални правила.

Законът също така установява конкретни задължения по отношение на отчетността на длъжника, а последниците от производството по несъстоятелност за ръководните органи на обявени в несъстоятелност юридически лица се уреждат отделно.

4.2 Назначаване и правомощия на синдиците:

Синдикът е необходимо лице или орган, който помага на съдията и на когото е поверено да управлява производството по несъстоятелност. След като е образувано производство по несъстоятелност, съдията разпорежда започването на етап две от производството, който включва всичко, свързано с назначаването, разпоредбите, за уреждане, правомощията и отговорностите на синдика.

Синдикът се избира измежду физическите и юридическите лица, които са доброволно регистрирани в публичния регистър по несъстоятелност (*Registro Público Concursal*), в съответствие с установените в закона условия. За тези цели се прави разграничение между малки, средни и широкомащабни производства по несъстоятелност. Първото назначаване от списъка се извършва чрез жребий, а последващото по ред, с изключение на широкомащабните производства, при които съдията може да назначи синдика, който счита за най-подходящ, като посочи основанията и следва определени от закона критерии. В случай на производство по несъстоятелност, включващо кредитни институции, съдията трябва да назначи синдика измежду тези, предложени от Фонда за организирано реструктуриране на банки (*Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria*). Съдията трябва да назначи синдици измежду тези, предложени от Националната комисия за пазара на ценни книжа (*Comisión Nacional del Mercado de Valores*), когато разглежда производства, включващи институции, намиращи се под неговия надзор, или под надзора на Консорциума за гарантиране на застрахователните вземания (*Consortio de Compensación de Seguros*), в случай на застрахователни дружества. Обикновено се назначава само един синдик. По изключение, при производства по несъстоятелност, когато са налице основания за обществен интерес, които го обосновават, съдията по несъстоятелност може да назначи като втори синдик, кредитор от публичната администрация или кредитор от публичноправен орган, който е свързан или носи отговорност за тази публична администрация.

В член 33 от Законът за несъстоятелността се обясняват подробно задълженията на синдиците, които се класифицират като: задължения от процесуално естество; задължения, свързани с длъжника или с неговите управителни органи; задължения, относно трудови въпроси; задължения, свързани с правата на кредиторите; задължения за докладване и преценка; задължения, свързани с осребряването или ликвидацията на активи; и секретарски задължения. Най-важното задължение на синдиците е да представят доклада, предвиден в член 75, към който трябва да добавят предложение за опис на активите и списък на кредиторите.

Заплащането на синдиците се определя от съдията в съответствие с тарифата, определена в Кралски указ 1860/2004 г. от 6 септември 2004 г. Назначеният синдик трябва да приеме назначението и може да бъде отхвърлен или освободен от съдията, ако е налице основателна причина. Синдиците могат да назначават делегирани асистенти, които им помагат при изпълнение на задълженията.

4.3 Съдията по несъстоятелността

Компетентността да се разглежда производство по несъстоятелност попада в областта на търговското правосъдие като специализиран клон на гражданското правосъдие. Съдията обявява несъстоятелността и води производството. В член 86ter от Органичен закон 6/1985 от 1 юли 1985 г. относно съдебната система (*Ley Orgánica del Poder Judicial*) се съдържа списък на компетенциите на съдиите от търговските съдилища, включително и по-специално, всички въпроси, които възникват в областта на производството по несъстоятелност.

В решението за обявяване в несъстоятелност или предварително като предпазна мярка, съдията може да ограничи основните права на длъжника. Тези ограничения могат да включват: а) прекъсване на пощенски и телефонни комуникации; б) задължението да пребивава в същия район, в който е посочен адреса му, с възможност за домашен арест; и в) вписване и търсене на местопребиваване. Ако длъжникът е юридическо лице, тези мерки могат да бъдат приети по отношение на всички или на някои от настоящите му директори или ликвидатори и тези, които са изпълнявали ролята през предходните две години.

От своя страна, с член 8 от Закона за несъстоятелността на съдията по несъстоятелност се предоставя „изключителна и изключваща“ компетентност по редица въпроси, обхващащи по принцип, всички действия, насочени към или имащи пряка връзка с активите на длъжника. Съдията е компетентен да постановява решения, свързани с колективното прекратяване на трудови договори, когато работодателя е обявен в несъстоятелност и да разглежда искове за отговорност срещу директорите или ликвидаторите на обявено в несъстоятелност дружество. Единствено по отношение на преюдициалното производство и за целите на процеса на обявяване в несъстоятелност, компетентността на съдията се увеличава и до административни и социални въпроси, свързани пряко с производството по несъстоятелност.

В Законът за несъстоятелността се определят правилата относно международната и териториална компетентност, както и конкретни правила относно процесуалния ход, които трябва да се следват и които са с предимство пред тези, установен в общото процесуално законодателство.

5 При какви условия може да се приложи прихващане?

След образуването на производството по несъстоятелност не е възможно прихващане на вземания или задължения на длъжника. Прихващане обаче е позволено, ако свързаните с него изисквания са били изпълнени преди постановяването на решението за обявяване в несъстоятелност, дори ако решението е постановено по-късно. Тези изисквания са предвидени по принцип в член 1196 от Гражданския кодекс (*Código Civil*) (реципрочност на вземанията, единство на задълженията и това, че са изискуеми и дължими).

От това правило се освобождават производства по несъстоятелност с чуждестранен елемент, ако приложимото право към съответстващото вземане на длъжника, допуска това в ситуация на несъстоятелност.

6 Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху текущите договори, по които длъжникът е страна?

6.1 Последници за договорите, по които длъжникът е страна:

Законът за несъстоятелността урежда последниците от производството по несъстоятелност за договорите, сключени от длъжника с трети страни, които очакват да бъдат изпълнени преди решението за обявяване в несъстоятелност. Този въпрос се разглежда във връзка с двустранни договори, тъй като едностранните договори ще определят признаването на вземанията на трети страни кредитори или искането техните вземания да бъдат включени в активите, включени в производството, както е посочено в член 61. Договори, сключени с публичната администрация се уреждат от специално административно право.

Като общ принцип, в член 61, параграф 2 се установява, че самото решение за обявяване в несъстоятелност не засяга договорите с взаимни задължения, които очакват изпълнение от длъжника или от другата страна. Задълженията на длъжника се начисляват към масата на несъстоятелността. Всяко обезщетение, произтичащо от прекратяване се счита също за вземане към масата на несъстоятелността.

Като укрепва валидността на тези договори, законът счита за недействителна всяка клауза, с която се установява правото да се анулира или прекратява договора, единствено поради обявяването на едната от страните в несъстоятелност.

Ако е в интерес на производството по несъстоятелност, синдикът (в случай на спиране) или длъжникът (в случай на осъществяване на надзор), може да поиска прекратяване на договора от съдията по несъстоятелността. В този случай, съдията трябва да призове длъжникът, синдикът и другата страна по договора, да се явят пред съда. Ако се постигне съгласие между явилите се в съда страни, съдията ще постанови решение за прекратяване на договора. В противен случай спорът ще бъде разгледан чрез съпътстващо производство по несъстоятелност, а съдията ще се произнесе по всички, свързано с връщането на плащанията и обезщетението, които ще бъдат начислени към масата на несъстоятелността, и което очевидно може да е важно, ако размерът е значителен.

6.2 Прекратяване поради нарушение на договор

В съответствие с член 62, решение за обявяване в несъстоятелност не засяга прекратяването на двустранни договори поради последващо нарушение на всяка страна. В случай на договори за продължаващо изпълнение, правомощието за прекратяване може също да бъде упражнено, ако нарушението е настъпило преди постановяването на решението за обявяване в несъстоятелност. Ако обаче има основания за прекратяване, съдията, като има предвид интересите на производството по несъстоятелност, може да разпорежи изпълнението на договора, като изискуемите плащания или тези, които трябва да бъдат изпълнени от длъжника, се начисляват към масата на несъстоятелността.

Искове за прекратяване на договори трябва да бъдат предявявани пред съдията по несъстоятелността, чрез мрежа от съпътстващи производства по несъстоятелност. След като искането бъде потвърдено (и следователно прекратяването на договора е договорено), всички непогасени задължения ще престанат да бъдат валидни. По отношение на изискуемите задължения, производството по несъстоятелност ще включва вземанията на кредитори, които са изпълнили договорните си задължения, ако нарушението на длъжника е настъпило преди постановяването на решението за обявяване в несъстоятелност; ако е настъпило след това, вземанията на страните, които са изпълнили техните задължения, ще бъдат начислени към масата на несъстоятелността. Вземанията ще включват всички обезщетения за нанесени вреди (член 62, параграф 4). В член 64 от закона се предвиждат специални разпоредби, уреждащи последиците за трудовите договори, а следващият член урежда последиците за договори във връзка с висшето ръководство.

7 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху предявени иски за индивидуални кредитори (с изключение на висящи дела)?

7.1 Забрана на нови установителни иски

Съдии от гражданските и трудовите съдилища не могат да допускат иски, които следва да се разглеждат от съдията по несъстоятелността (по същество тези, насочени срещу активите на длъжника).

Ако по погрешка един от тези иски е допуснат ще бъде разпоредено приключването на всички производства и всички предприети действия ще бъдат обявени за недействителни. Съдиите от търговските съдилища също трябва да се въздържат от допускането на иски, предявени след образуването на производството по несъстоятелност и до приключването му, ако тези иски включват вземания, свързани с корпоративни задължения срещу директорите на неплатежоспособни капиталови дружества, които са нарушили задълженията си, в случай, че има основания за ликвидация.

7.2 Последици от решението за обявяване в несъстоятелност за изпълнителното производство и производството по принудително събиране срещу активите на длъжника:

Общото правило е, че след образуването на производство по несъстоятелност не може да се иницира образуването на отделно, съдебно или извънсъдебно изпълнително производство, нито може да продължи административно производство или производство по принудително събиране на данъци срещу активите на длъжника. Ако тази забрана е нарушена, санкцията ще включва обявяването на иска за недействителен и нищожен. Правилно установява две изключения, при които изпълнението може да продължи независимо от постановяването на решението за обявяване в несъстоятелност, до одобрението на плана за ликвидация: а) административно изпълнително производство, в което са постановени решения за налагане на запор; и б) изпълнително производство, свързано с полагане на труд, което включва запор върху активи, принадлежащи на длъжника преди решението, и при условие че запорираният актив не са необходими за продължаването на стопанската или професионалната дейност на длъжника.

За висящи изпълнителни производства, член 55, параграф 2 гласи, че действията, които са в ход, трябва да бъдат преустановени, считано от датата на постановяване на решението за обявяване в несъстоятелност, въпреки че съответстващите вземания могат да бъдат разглеждани в рамките на производството по несъстоятелност.

Налице са специални правила за изпълнение на обезпечение, които са определени в следващия раздел, тъй като включва разглеждане на последиците за определени вземания.

8 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху продължаването на висящи дела към момента на образуване на производството по несъстоятелност?

8.1 Последици за иското производство, висящо към момента на постановяване на решението за обявяване в несъстоятелност

Исковите производства, с участието на длъжникът, които са висящи към момента на постановяване на решението за обявяване в несъстоятелност, ще продължат до постановяването на окончателно съдебно решение, въпреки че, независимо от това, производства за юридически лица, претендиращи обезщетение срещу техните директори, ликвидатори или одитори, ще бъдат присъединени към производството по несъстоятелност и ще продължат процесуалния си ход.

Арбитражни производства: арбитражни споразумения, в които участва длъжникът стават недействителни по време на производството по несъстоятелност (член 52), ето защо е забранено иницирането на арбитражно производство след постановяването на решението за обявяване в несъстоятелност. Тези, които са в ход ще продължат до постановяването на окончателно арбитражно решение.

8.2 Правото на длъжника да предявява иски (член 54):

В законът се определя легитимността на длъжника да предявява иски в съответствие с правомощията, които запазва. В общи линии, ако длъжникът е под управление, синдикът има правото да предявява иски от неличен характер; ако върху длъжникът се осъществява надзор, той има право да предяви иски с надлежното разрешение на синдика, ако исковите засягат активите на длъжника. В случай на осъществяване на надзор, ако синдикът счита, че предявяването на даден иск е препоръчително в интерес на производството по несъстоятелност и длъжникът не го предявява, съдията може да упълномощи синдикът да го направи.

9 Кои са основните характеристики на участието на кредиторите в производството по несъстоятелност?

9.1 Участие на кредиторите в производство по несъстоятелност

Кредиторите могат да подадат молба до съдията за производство по несъстоятелност и длъжникът може да оспори молбата, в който случай се провежда изслушване и съдията постановява решение чрез разпореждане. Ако съдията образува производство по несъстоятелност, то ще се разглежда като „принудително“, което обикновено означава, че длъжникът се отстранява от управлението и разпореждането с активите му, и се заменя от синдик.

Когато се образува производство по несъстоятелност, на кредиторите се предоставя едномесечен срок от публикуването на решението в Държавен вестник на Испания да предявят вземанията си и синдикът трябва да уведоми всеки от кредиторите, установени в документацията на длъжника, за отговорността му да предяви вземанията си. Срокът не е различен за кредиторите, чието местоживее е в чужбина. Съобщението за предявяването трябва да бъде в писмен вид и да е адресирано до синдика, като в него трябва да се определя вземането, с необходимата информация относно неговия размер, датите, на които вземането е възникнало и е станало изискуемо, характеристиките и очакваната класификация, и ако се твърди, че е налице специално предпочитателно право, трябва да бъдат посочени активите или правата, подлежащи на плащане, и техните данни от регистъра. Трябва да бъде включена и подкрепящата документация. Тези съобщения могат да се предават по електронен път.

Синдикът трябва да вземе решение относно включването или изключването на всяко вземане и неговия размер, както и неговата класификация, в списък на кредиторите, който ще придружава неговия доклад. Кредитори, които не са удовлетворени от класификацията или размера на вземането или тези, които не са включени, могат да оспорват доклада в срок от 10 дни, като подадат молба за съпътстващо производство по несъстоятелност, по което съдията ще постанови съдебно решение. Преди представянето на доклада (в десетдневния срок преди неговото представяне), синдикът ще изпрати електронно съобщение на кредиторите, с чиито адреси разполага, за да ги уведоми за проекта на списък на кредиторите и описа. Кредиторите, които не са удовлетворени могат да пишат до синдика, с цел да бъде коригирана всяка грешка или да се предостави всяка друга необходима информация.

Кредиторите участват също така и в етапа на споразумението и в етапа на ликвидацията. В етапа на споразумението те могат да представят предложение за споразумение и могат също така, да предложат спазването на предложението за постигането на споразумение в ранен етап, представено от длъжника. В този случай те ще бъдат призовани да се явят на събранието на кредиторите, на което ще бъде обсъдено споразумението и ще се гласува одобрението му. Това изисква присъствието на мнозинството, предвидено в член 124 от Законът за несъстоятелността. Този процес може да протече в писмен вид, когато броят на кредиторите нахвърля триста.

Някои кредитори могат да оспорят одобрението на споразумението (тези, които не са присъствали на събранието или тези, които незаконно са лишени от правото си да гласуват) и след като бъде одобрено, кредиторите могат да поискат неспазване на споразумението.

В етапа на ликвидацията, кредиторите могат да представят коментарите си относно представения от съдията план за ликвидация и относно окончателния доклад, преди производството по несъстоятелност да бъде обявено за приключено.

В етапа на класификацията, кредиторите имат статут на страна и могат да представят коментари по доклада на синдика и по становището на прокуратурата, въпреки че не могат законно да правят самостоятелна класификация на вземанията.

Последно, по отношение на приключването на производството по несъстоятелност, кредиторите могат да представят коментарите си, оспорващи приключването в определени случаи.

10 По какъв начин синдикът може да използва или да се разпорежда с активи от масата на несъстоятелността?

10.1 Разпореждане с активи от масата на несъстоятелността в първоначалния етап:

Като се има предвид, че производството по несъстоятелност не спира дейността на длъжника, след обявяването в несъстоятелност длъжникът може да продължи да се разпорежда с активите си, в съответствие с установеното споразумение за надзор: в случай, че е поставен под надзор, той ще бъде подчинен на разрешението или съгласието на синдика, а в случай, че е под управление, синдикът ще отговаря за разпореждането с неговите активи.

До одобрението на споразумението или до започването на етапа на ликвидацията, активите от масата по несъстоятелността не могат по принцип да бъдат използвани или обременени без разрешението на съдията. Това не включва: а) продажбата на активи, които синдикът счита за крайно необходими за гарантирането на жизнеспособността на дружеството или потребностите от парични средства, необходими за производството; б) продажбата на активи, които не са необходими за продължаване на дейността на длъжника, с уверението, че цената съответства в голяма степен на стойността, присъдена на актива в описа; и в) разпореждането с активи, които са съществени за продължаването на дейността на длъжника.

В този последен случай, когато длъжникът не е отстранен от управлението и разпореждането с неговите активи, синдикът може да определи предварително действията или операциите, присъщи за дейността или търговията на дружеството, които длъжникът може да извършва сам, в зависимост от техния характер и размер. Длъжникът може да извършва тези действия и от момента на постановяване на решението за обявяване в несъстоятелност, до поемането на неговите задължения от синдика.

10.2 Разпореждане с активи от масата на несъстоятелността в етапа на ликвидация:

Има два основни етапа в процеса на ликвидация:

а) Разглеждане на операциите по ликвидацията в съответствие с план, изготвен от синдика, който подлежи на коментар от длъжника, кредиторите и представителите на работниците и който подлежи на одобрение от съда. Законът цели да защити дружеството, когато е възможно, и за тази цел са определени специални правила за продажбата на производствени единици. Планът може да бъде оспорен пред съдията и операциите по ликвидация трябва да се извършват съгласно разпоредбите на плана. Ако планът не е одобрен, в законът се предвиждат правила при неизпълнение.

б) Плащане на кредиторите, при условие че плащането може да започне дори когато операциите по ликвидацията не са приключили.

Трябва да се посочи обаче, че не всички операции по ликвидацията се извършват на този етап от производството. Определени активи могат да бъдат осребрени в първоначалния етап за цели, различни от плащането на кредитори, като например в следните случаи: активи, включени в производството, могат да бъдат запазени с цел поддържане на стопанската дейност на длъжника; кредитори с предпочитателни права върху кораби или въздухоплавателен съд могат да отделят тези активи от масата на несъстоятелността като част от действия, на които имат право съгласно специално законодателство; и последно, определени изпълнителни производства, инициирани от отделни привилегирани кредитори преди производството по несъстоятелност, могат да продължат хода си, както и административни изпълнителни производства, ако заповедта за налагане на запор е издадена преди решението за обявяване в несъстоятелност.

По принцип, продажбата на активи по време на ликвидация се осъществява значително свободно в съответствие с разпоредбите на одобрения от съдията план за ликвидация. Синдикът може да наеме специализиран субект за продажбата на определени активи, обикновено за сметка на неговото собствено възнаграждение. Въпреки това, реформата, въведена със Закон 9/2015 от 25 май 2015 г., определя задължителни правила, особено по отношение на активите и правата, предмет на привилегирани вземания. По въпроси, които не са обхванати от плана, ще се прилагат

правилата относно разпореждането с активи при индивидуални искове за изпълнение в гражданските производства. Обикновено, активите се продават чрез система за незабавна продажба, с определени гаранции за публичност, в зависимост от естеството на въпросния актив. Разрешено е и възлагането или препращането на плащане на непублични кредитори.

В законът се определят специални правила за продажбата на производствени единици през етапите на производството по несъстоятелност (водено от принципа на защита на дружеството), така че с един договор за продажба да се прехвърлят всички активи, и специални правила за прехвърлянето на задълженията за въпросната дейност.

По принцип, продажбата на производствени единици означава прехвърлянето на всички договори, които са инструментално свързани с дейността, но не и поемането на задължения преди производството по несъстоятелност, освен когато купувачите са свързани с длъжника или се прилагат трудовите правила относно наследяването на предприятия. В такива случаи съдията може да даде съгласието си купувачът да не поема размера на възнагражданията или предстоящо плащане на обезщетение преди разпореждането и те да бъдат покрити от Фонда за гарантиране на заплатите (*Fondo de Garantía Salarial*). За да се гарантира оценяването на дружеството, новият купувач и работниците могат да сключат споразумения, за да се изменят колективните условия на труд.

11 Как трябва да се предявят вземанията към масата на несъстоятелността на длъжника и как се третира вземания, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност?

След образуването на производството по несъстоятелност, вземанията на всички кредитори, независимо дали са необезпечени или привилегирани, и независимо от тяхната националност и местоживее, са включени към задълженията на длъжника. Представената тук цел, която се основава на принципите за *състоянието на кредиторите* и спазването на „дивидентното право“ (*ley del dividendo*), е всички вземания да получат равно третиране в контекста на потвърдената несъстоятелност на длъжника и когато става въпрос за уреждане на всички негови задължения (член 49 и член 76).

Прави се значително първоначално разграничение между кредиторите по несъстоятелността и кредиторите, които не са засегнати от производството по несъстоятелност: кредитори на масата на несъстоятелността.

Вземанията към масата на несъстоятелността са определени в член 84, параграф 2 от Закона за несъстоятелността с ограничен списък, което означава, че вземанията, които не са включени се считат за вземания при несъстоятелност. По принцип, в по-голямата част от случаите това са вземания, възникнали след решението за обявяване в несъстоятелност, в резултат на производството или продължаването на дейността на длъжника, или вземания, възникнали поради извъндоговорна отговорност. Тук са включени обаче и други случаи, като например вземания във връзка с възнаграждения за последните 30 дни работа преди постановяването на решението за обявяване в несъстоятелност и в размер, който не надвишава двукратния минимален гарантиран размер на междубраншовото възнаграждение, както и вземанията за издръжка на длъжника или на лицата, на които е законно задължен да осигурява издръжка.

В други случаи тези вземания произтичат от решения, постановени в хода на производството; например, при определяне на последиците от искове за отмяна или в резултат на прекратяването на договорите.

Половината от размера на вземанията, възникнали от новопостъпили парични доходи, предоставени в рамката на споразумение за рефинансиране, съгласно условията, предвидени в член 71 bis или четвъртата допълнителна разпоредба, също могат да се считат за вземания към масата на несъстоятелността.

В случай на производство по ликвидация, вземания, предоставени на длъжника в контекста на споразумение и в съответствие с разпоредбите на член 100, параграф 5, са също вземания към масата на несъстоятелността.

Вземания към масата на несъстоятелността подлежат на „предварително приспадане“; това означава, че имат предимство пред всички други вземания и не са засегнати от спирането на натрупването на лихви.

Вземания във връзка със заплати за последните 30 дни работа трябва да бъдат погасени незабавно. Останалата част от вземанията към масата на несъстоятелността, се погасяват, тъй като са станали изискуеми, но синдикът може да промени това правило, ако е необходимо в интерес на производството по несъстоятелност и ако са налице достатъчно активи за погасяване на всички вземания към масата на несъстоятелността.

В законът обаче са определени специални правила (член 176bis) за случаи, в които активите на длъжника не са достатъчни по презумпция, за да се погасят вземанията към масата на несъстоятелността. В тези случаи, приключването на производството по несъстоятелност е принудително. Ако синдикът очаква това, той трябва да уведоми съдията и да пристъпи към погасяването на вземанията към масата на несъстоятелността съгласно специална заповед, предвидена в член 176bis, параграф 2.

12 Какви са правилата, уреждащи предявяването, установяването и приемането на вземанията?

Когато се образува производство по несъстоятелност, на кредиторите се предоставя едномесечен срок от публикуването на решението в Държавен вестник на Испания, в който да предявят вземанията си, и синдикът трябва да уведоми всеки от кредиторите, установени в документацията на длъжника за отговорността им да предявят вземанията си. Не е наличен специален формуляр за това. Срокът е същия за кредиторите, които са с местоживее в чужбина, макар че ще се прилагат разпоредбите на член 53 и член 55 от Регламент (ЕС) № 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. относно производството по несъстоятелност.

Съобщението за предявяване на вземането трябва да бъде в писмен вид и да е адресирано до синдика, като в него трябва да се определя вземането, с необходимата информация относно неговия размер, датите, на които вземането е възникнало и е станало изискуемо, характеристиките и очакваната класификация и ако се твърди, че е налице специално предпочитателно право, трябва да бъдат определени активите или правата, подлежащи на плащане, и техните данни в регистъра. Трябва да бъде включена и подкрепящата документация. Тези съобщения могат да се предават по електронен път.

Синдикът трябва да вземе решение относно включването или изключването на всяко вземане и неговия размер, както и неговата класификация, в списък на кредиторите, който ще придружава неговия доклад. Кредитори, които не са удовлетворени от класификацията или размера на вземането или тези, които не са включени, могат да оспорват доклада в срок от 10 дни, като подадат молба за съпътстващо производство по несъстоятелност, по което съдията ще постанови съдебно решение. Преди представянето на доклада (в срок от 10 дни преди неговото представяне), синдикът ще изпрати електронно съобщение на кредиторите, с чиито адреси разполага, за да ги уведоми за проекта на списък на кредиторите и описа. Кредиторите, които не са удовлетворени, могат да пишат до синдика, с цел да бъде коригирана всяка грешка или да се предостави всяка друга необходима информация.

Ако кредиторите не предявят своевременно техните вземания, те все още могат да бъдат включени в списъка от синдика или от съдията, който се произнася по оспорванията на списъка на кредиторите, но ще имат подчинен статут. Въпреки това, вземанията по член 86, параграф 3, вземания произтичащи от документацията на длъжника, вземания, които са вписани в документа за изпълнение, вземания, обезпечени с обезпечение, вписано в публичен регистър, вземания, които са вписани по друг начин в производството по несъстоятелност или в друго правно производство и вземания, чието установяване се изисква от публичната администрация, няма да бъдат подчинени на тези основания и ще бъдат класифицирани по съответния начин.

Вземания, които не отговарят дори на тези критерии за включване в списъка, като са предявени след крайния срок, губят възможността да бъдат погасени в рамките на производството по несъстоятелност.

13 Какви са правилата, уреждащи разпределянето на приходите? Как се образува редът на вземанията и на правата на кредиторите?

Съгласно закона, вземанията при несъстоятелност се класифицира в три категории (член 89): привилегировани, необезпечени и подчинени. От своя страна привилегированите вземания се подразделят на специални и общи, а след това и в различни класове по начина, предвиден в новия член 94, параграф 2. Класификацията на вземанията в Законът за несъстоятелността се извършва, като се следва автоматичен подход. Категорията на необезпечените вземания е остатъчна: всички вземания, които не са включени в другите две категории на привилегировани или подчинени вземания, са необезпечени.

А) Вземанията със специална привилегия (член 90) включват:

1. Вземания, обезпечени с ипотека върху недвижим имот, залог върху движима вещь или с особен залог върху ипотекирани или заложене активи или права.
2. Вземания, обезпечени чрез залагане на приходи от обременено имущество.
3. Вземания по кредити по дълготрайни активи, включително вземания на работници по вещите, произведени от тях, докато те собственост или са във владение на длъжника.
4. Вземания по плащания по финансов лизинг или по покупка на разсрочено плащане на движими или недвижими активи, в полза на лизингодателя или продавачите и, ако е приложимо, на финансовите поддръжници, по активи, отдадени под наем или продадени със запазване правото на собственост, със забрана за разпореждане или под условие, последващо в случай на неплащане.
5. Вземания, гарантирани с ценни книжа, представени в записите в сметките, по обременените ценни книжа.
6. Вземания, обезпечени със залог, установен в публичен документ, по заложене активи или права, които са във владение на кредитора или на трета страна. В случай на обезпечени вземания, за да се ползва привилегията върху заложените активи е достатъчно вземанията да бъдат вписани в заверен и датиран документ. Залозите, обезпечавачи бъдещи вземания, ще предоставят специална привилегия само за вземанията, възникващи преди постановяването на решението за обявяване в несъстоятелност и последващи вземания, ако в съответствие с член 68 те са възстановени или когато залогът е вписан в публичен регистър преди постановяване на решението за обявяване в несъстоятелност. Специалната привилегия ще засегне само тази част от вземането, която не надвишава стойността на вписаните в списъка на кредиторите съответни гаранции. Размерът на вземането, който надвишава размера, за който е призната специална привилегия, ще бъде класифициран съгласно естеството му.

Б) Вземанията с обща привилегия (член 91) включват:

1. Вземания във връзка с възнаграждения, които не се ползват от специална привилегия, в размер, получен от умножаването на трикратния минимален гарантиран размер на междубраншовото възнаграждение по броя на дните, за които се очаква изплащане на възнаграждение; обезщетение, произтичащо от прекратяването на договорите, в размер, съответстващ на законоустановения минимум, изчислен въз основа на не повече от трикратния минимален гарантиран размер на междубраншовото възнаграждение; обезщетение, произтичащо от трудови злополуки и професионални заболявания, натрупано преди решението за обявяване в несъстоятелност.
2. Сумите съответстващи на удържания данък и социални осигуровки, дължими от длъжника в съответствие със законоустановеното задължение.
3. Вземания на физически лица, произтичащи от работа на свободна практика и тези, които съответстват на авторите за прехвърляне на правата за използване на произведения, предмет на защита на интелектуалната собственост, натрупани през шестте месеца преди постановяването на решението за обявяване в несъстоятелност.
4. Данъчни и други публичноправни вземания, както и вземания, в областта на социалната сигурност, които не се ползват със специална привилегия. Това предпочитателно право може да се прилага до към 50 % от всички вземания на данъчния орган и съответно от всички вземания на системата за социална сигурност.
5. Вземания за извъндоговорна гражданска отговорност.
6. Вземания, произтичащи от новопостъпили парични приходи, получени в контекста на споразумение за рефинансиране, които изпълняват условията, определени в член 71, параграф 6 и в размер, който не е признат като вземане, предявено към масата на несъстоятелността.
7. До 50 % от размерът на вземанията, държани от кредитора, които се прилагат във връзка с производство по несъстоятелност и които не се считат за подчинени.

В) Подчинени вземания, които са включени в член 92:

1. Вземания, които след като са предявени по-късно, са включени в списъка на кредиторите от синдика и тези, които не са били предявени или след като са били предявени по-късно, са включени в списъка въз основа на последващи съобщения или от съдията, при разглеждане на представени оспорвания на списъка. Вземанията по член 86, параграф 3, вземания произтичащи от документацията на длъжника, вземания, които са вписани в документа за изпълнение, вземания, обезпечени с обезпечение, вписано в публичен регистър, вземания, които са вписани по друг начин в производството по несъстоятелност или в друго правно производство и вземания, чието установяване се изисква от публичната администрация, няма да бъдат подчинени на тези основания и ще бъдат класифицирани по съответния начин.
2. Вземания, които въз основа на договорно споразумение са подчинени по отношение на всички други вземания към длъжника.
3. Вземания за допълнителни такси и лихви от всякакъв вид, включително за плащане за забава, с изключение на тези, съответстващи на вземания с обезпечение и подлежащи на ограничение на съответната гаранция.
4. Вземания за глоби и други парични санкции.
5. Вземания, държани от лица, които имат специални взаимоотношения с длъжника, посочени в следващия член, с изключение на тези, включени в член 91, параграф 1, когато длъжникът е физическо лице, и други вземания, различни от тези, произтичащи от кредити или подобни договорености за финансиране, които се държат от акционерите, посочени в член 93, параграф 2, точка 1 и член 93, параграф 2, точка 3, които отговарят на условията за участие в посочения в тях собствен капитал. Вземания за издръжка, възникнали и станали изискуеми преди решението за обявяване в несъстоятелност са освободени от това правило и се считат за необезпечени вземания.
6. Вземания, произтичащи от искове за отмяна в полза на лице, обявено, че е действало недобросъвестно в обжалвания акт.
7. Вземания, произтичащи от договори с взаимни задължения, посочени в член 61, член 62, член 68 и член 69, ако след подаване на доклада на синдика съдията установи, че кредиторът многократно е възпрепятствал изпълнението на договора във вреда на интересите на производството по несъстоятелност.

13.1 Погасяване на вземания

Погасяването на вземания със специална привилегия се начислява към активите и правата, включени в производството, независимо дали подлежат на индивидуално или колективно изпълнение. Налице са специални правила по отношение на тези вземания, които дават право на синдика да ги погасява от масата на несъстоятелността без осребряването на специални активи, които освобождават от тежестите. Продажбата

на тези активи е възможно и с продължаване на съществуването на залога и когато купувачът поеме задълженията на длъжника. За продажбата на тези активи в член 155 от закона за предвидени специални правила.

Вземанията с общо привилегия се погасяват според техния ред и пропорционално в рамките на всяка категория. След това се погасяват необезпечени вземания, макар че реда на погасяване може да бъде променен от съдията по искане на синдика и съгласно определени условия (член 157). Необезпечени вземания се погасяват пропорционално и съгласно ликвидността на активите от масата на несъстоятелността.

Последни се погасяват подчинените вземания, които се изплащат съгласно предвидения в член 92 ред.

14 Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност (по-специално при сключването на предпазен конкордат)?

14.1 Производство по оздравяване

„Производството по оздравяване“ се отнася до две различни ситуации: споразумението с кредиторите като начин за решаване на производството по несъстоятелност и възможността за длъжника да избегне производството по несъстоятелността чрез реструктуриране на дълг или споразумение за реструктуриране с неговите кредитори. И двете ситуации се уреждат от Законът за несъстоятелността.

А) Споразумение с кредиторите

След първоначалния етап на производството по несъстоятелност, по време на който активите и задълженията, включени в производството са окончателно установени, са налице две решения: споразумение с кредиторите или ликвидация. Постигането на споразумение с кредиторите има предимство, тъй като в законът се установява, че етапа на споразумението трябва да бъде винаги открит, освен ако длъжникът не е поискал производство по ликвидация.

Както длъжникът, така и кредиторите, които надвишават една пета от задълженията към тях, могат да представят предложение за споразумение след приключване на първоначалния етап. Длъжникът има също така право да представи предложение за постигането на споразумение в ранен етап, въпреки че някои длъжници са изключени от тази възможност (длъжници, осъдени за определени престъпления и тези, които не предават годишни счетоводни отчети, когато са задължени да го правят).

Предложението за постигането на споразумение в ранен етап е насочено към длъжника и неговите кредитори, които изготвят споразумението бързо и без да използват всички етапи на производството по несъстоятелност. За да се разгледа предложението то трябва да бъде подписано от определен процент кредитори. След като предложението е представено, то трябва да бъде оценено от синдика и останалата част от кредиторите, могат да го подпишат; ако те достигнат необходимото мнозинство, съдията ще издаде решение за одобрение на представеното споразумение.

Обикновено развитието на етапа на споразумението започва с решение на съда, с което се приключва началния етап; в него съдията ще определи дата за събранието на кредиторите, въпреки че ако броят на кредиторите надхвърли триста, процесът може да се извърши писмено. От този момент започва периода, в който длъжника и кредиторите трябва да представят техните предложения за споразумение, които трябва да имат основно минимално съдържание. Ако са изпълнили всички условия, съдията ще приеме предложенията и те ще бъдат изпратени на синдика за оценка.

Събранието на кредиторите ще бъде председателствано от съдията и за да се счита за валидно свикано, трябва да присъстват кредиторите, представляващи половината от обезпечените вземания. Длъжникът и синдикът са задължени да присъстват. На събранието, предложенията за споразумение ще бъдат обсъдени и гласувани, и за да бъдат одобрени те трябва да получат мнозинството гласове, предвидено в член 124 от закона в зависимост от тяхното съдържание. След това, съдията ще постанови решение за одобрение на предложението, прието по време на заседанието и е налице предварителна процедура за синдика и кредиторите, които не са присъствали или които са лишени от правата си да оспорват предложението.

Споразумението влиза в сила от деня на постановяване на решението за одобряването му и от този момента, последиците от производството по несъстоятелност се преустановяват и се заменят от тези, установени в споразумението. Тук приключва и ролята на синдика. Споразумението обвързва длъжника и необезпечените и подчинените кредитори, както и привилегированите кредитори, които са гласували „за“. То може да е обвързващо и за привилегированите кредитори в зависимост от мнозинствата, постигнати при одобрението му. След изпълнението на споразумението, съдията ще обяви този факт и ще разпорежи приключването на производството по несъстоятелност.

Ако споразумението не бъде спазено, всеки кредитор може да поиска от съдията да обяви неспазването.

Б) Реструктуриране на дълг чрез споразумения за рефинансиране, с цел избягване на производство по несъстоятелност

Опитът, придобит след публикуването на Закона за несъстоятелността, разкрива неуспеха на производството по несъстоятелност като средство за постигане на непрекъснатост на дейността въз основа на съгласуваното решение. Ето защо, в Препоръка на Комисията от 12 март 2014 г. относно нов подход към фалита и несъстоятелността на предприятията, държавите членки се призовават да приемат мерки за избягване на производството по несъстоятелност чрез споразумения за рефинансиране на дълг между длъжника и кредиторите. При последните реформи на Закона за несъстоятелността испанският законодател въведе четири вида мерки във връзка с това: а) установяването на системи за предварителна комуникация, за да може длъжникът да информира съдията от търговския съд, че е започнал преговори със своите кредитори, за постигане на споразумение за рефинансиране, което спира задължението за подаване на молба за производство по несъстоятелност и разрешава спирането на отделни изпълнителни действия в определени случаи и за определен период от време; б) въвеждане на защитни механизми за защита на споразумения за рефинансиране срещу искове за отмяна; в) установяване на официална процедура за одобрение за споразумения за рефинансиране, с цел засилване на последиците от тях и г) насърчителни мерки за превръщането на дълг в собствен капитал. В този раздел се поставя акцент върху уреждането на съдебно одобрение за споразумения за рефинансиране, включени в четвъртата допълнителна разпоредба на Закона за несъстоятелността.

Споразумения за рефинансиране, подписани от кредиторите, представляващи поне 51 % от финансовите задължения, могат да бъдат одобрени от съда. В законът са определени специални правила относно изчислението на процентите финансови задължения и относно синдикирани заеми. Процесът включва представяне на молба от длъжника или от кредиторите, придружена от удостоверение от одитора, потвърждаващо участието на изискваното в този случай мнозинство, съгласно равнището на търсена защита, с минимум 51 % от финансовите задължения. Съдията ще разгледа молбата и ако я приеме ще постанови решение, в което ще обяви спирането на отделните изпълнителни действия по време на процедурата за одобрение.

След публикуването на решението за одобрение започва да тече 15-дневен срок, в който финансовите кредитори, които не са съгласни с него, могат да го оспорят. Единствени основания за оспорване са или неспазване на официалните изисквания, или непропорционалният характер на исканата продажба на загуба. Оспорванията се разглеждат в рамките на съпътстващо производство по несъстоятелност, в което участват длъжникът и останалите кредитори, които са страни по споразумението, и се постановява решение, което не подлежи на обжалване. Също така изрично е предвидено, че по отношение на последиците от одобреното от съда споразумение, които са валидни от деня след публикуването на решението в Държавен вестник на Испания, съдията може да разпорежи отмяна на всеки запов, наложен чрез отделно изпълнително производство, по задължения, засегнати от споразумението за рефинансиране.

Последиците от одобрението на съда не се ограничават до увеличаване, при отклонение от принципа на относителност на договорите, на последиците от договореното увеличаване. Общият ефект е защита срещу искове за отмяна, но увеличението на последиците по отношение на несъгласните кредитори ще зависи от процента на одобрение. Поради това а) се премахва защитата на кредиторите с обезпечение; б) последиците от споразумението се коригират въз основа на мнозинството, постигнато при одобрението му, и във връзка с това дали вземането е действително покрито или не от обезпечението.

Кредиторите с финансови вземания, които не са подписали споразумението, но са засегнати от одобрението на съда, ще запазят правата си над тези, за които са съвместно и поотделно отговорни с длъжника, и над гаранциите или поръчителите, които не могат да се позовават на приемането на споразумението за рефинансиране или на последиците от одобрението на съда. По отношение на финансовите кредитори, които са подписали споразумението, запазването на последиците за гаранциите или поръчителите ще зависи от това, което е било договорено в съответните им правни отношения.

Всеки кредитор, независимо дали е подписал или не споразумението, може да поиска обявяване на неспазването преди съдията, който го е одобрил, чрез мрежа от съпътстващи производства по несъстоятелност. Решението не може да се обжалва. Ако е обявено неспазване, кредиторите могат да поискат производство по несъстоятелност или да инициират отделно изпълнително производство.

Ако по вземания, засегнати от споразумението, се прилагат права за обезпечение, и освен ако не е договорено друго, кредиторът може да приеме получените суми при определени условия.

14.2 Освобождение от непогасените вземания за длъжници, които са физически лица

Със Закон 25/2015 от 28 юли 2015 г. се въвежда това, което е известно, като механизъм за „втори шанс“ в Закона за несъстоятелността, в новия член 178 bis.

С разпоредбата физическите лица се освобождават от общото правило на член 178, параграф 2, според което в случаите на приключване на производството по несъстоятелност поради ликвидация или поради недостатъчност на активите, включени в производството, длъжниците, които са физически лица, са отговорни за погасяването на останалите вземания.

За да се ползва от това освобождение, длъжникът трябва да е действал добросъвестно, във връзка с което се прилагат следните изисквания:

1. несъстоятелността не е обявена за виновно причинена;
2. длъжникът не е бил осъден с окончателно съдебно решение за престъпление против собствеността, измама или длъжностно престъпление, подправяне на документи или престъпления срещу данъчни органи и системата за социална сигурност, или срещу правата на работниците през десетте години преди постановяването на решението за обявяване в несъстоятелност;
3. при изпълнението на изискванията, определени в член 231, длъжникът е сключил или поне се е опитал да сключи извънсъдебно споразумение за плащане.
4. длъжникът е уредил изцяло вземанията към масата на несъстоятелността и привилегированите вземания при несъстоятелност, и ако не се е опитал да постигне предварително извънсъдебно споразумение за плащане, поне 25 % от размера на необезпечените вземания при несъстоятелност.
5. като алтернатива на предишната точка:
 - i) длъжникът представя план за плащане;
 - ii) длъжникът е изпълнил задълженията си да си сътрудничи със съдията и със синдика;
 - iii) длъжникът не се е ползвал от освобождаването през последните 10 години
 - iv) длъжникът не е отхвърлил предложение на работодател, подходящо за неговите способности през четирите години, предхождащи решение за обявяване в несъстоятелност;
 - v) в молбата му за освобождение от непогасени вземания изрично приема, че достъпът му до освобождаването ще бъде вписан в специалния раздел на публичния регистър по несъстоятелност за период от пет години.

Предоставянето на това освобождение изисква производство, иницирано по искане на длъжника и с участието на синдика и кредиторите, които са страна по делото. Длъжникът трябва да представи план за плащане на вземанията, които са изключени от освобождаването и които трябва да бъдат погасени в максимален срок от пет години.

След като изтече определени срок за спазване на планът за плащане, без освобождаването да бъде отменено, съдията по несъстоятелността ще постанови, по искане на длъжника, решение за окончателно освобождение от вземания, които не са погасени по време на производството по несъстоятелност. В зависимост от обстоятелствата по делото и след като изслуша кредиторите, съдията може да разпорежи окончателно освобождение от непогасените вземания на длъжници, които не са спазили напълно плана за плащане, но са разпределили по него поне половината от доходите (които не се считат за несеквестрируеми), получени през петте години от временното предоставяне на освобождаването или една четвърт от тези доходи, когато длъжникът отговаря на предвидените в законодателството обстоятелства за защита на ипотечните длъжници, които нямат средства, по отношение на доходите на семейството и по-специално на уязвимите семейни обстоятелства.

Всички необезпечени и подчинени вземания, които са погасени към датата на приключване на производството по несъстоятелност, ще бъдат засегнати от освобождаването, с изключение на публичните вземания и вземанията за издръжка. По отношение на вземания със специални привилегии, то ще засегне тази част от такива вземания, която може да бъде уредена от изпълнението на обезпечението.

Освобождаването може да бъде отменено по искане на всеки кредитор по несъстоятелността, ако в продължение на пет години след предоставянето му бъде потвърдено наличието на неразкрити доходи, активи или права, принадлежащи на длъжника.

Отмяна може също да бъде поискана и ако през периода, определен за спазване на плана за плащане: а) длъжникът се окаже в едно от обстоятелствата, които в съответствие с разпоредбите на член 178а, параграф 3, възпрепятстват предоставянето на освобождение от непогасени вземания; б) когато е приложимо, задължението за плащане на неосвободени задължения не е спазено в съответствие със съдържанието на плана за плащане; или в) финансовото положение на длъжника се подобрява значително поради наследство, завещание или дарение, или игри на късмета или хазартни игри, така че може да изплати всички непогасени задължения, без това да навреди на задълженията му за издръжка.

Ако съдията разпорежи отмяна на освобождаването, кредиторите напълно възстановят правото си да предприемат действия срещу длъжника, за да поискат вземания, които остават непогасени при приключването на производството по несъстоятелност.

14.3 Приключване на производство по несъстоятелност

Причините за приключване на производство по несъстоятелност са определени в член 176 от Законът за несъстоятелността. По принцип, производството по несъстоятелност се приключва поради следните причини:

- а) решението за обявяване в несъстоятелност се отменя от провинциалния съд (*Audiencia Provincial*);
- б) обявено е спазване на споразумението;
- в) потвърдено е, че включените в производството активи са недостатъчни за погасяването на вземания към масата на несъстоятелността;

г) погасяването на всички признати вземания или пълното удовлетворение на кредиторите чрез други средства е потвърдено;

д) след приключването на първоначалния етап, всички кредитори са се отказали или са се оттеглили от производството.

Приключването трябва да бъде одобрено от съдията и е налице процедура за оспорването му от въпросните страни. В законът има специални разпоредби за случай на приключване на производството по несъстоятелност поради недостатъчност на активите на длъжника, когато става дума за погасяване на вземанията към масата на несъстоятелността. Това може да бъде потвърдено с молба за производство, подадена от длъжника, в който случай съдията обяви производството по несъстоятелност и неговото приключване в едно и също решение и по едно и също време.

Когато е обявено приключването на производството по несъстоятелност, всички ограничения относно правомощията на длъжника приключват. Ако длъжникът е физическо лице, в законът са определени специални правила, за да може длъжникът да се ползва от освобождаването от погасяването на вземания, които не са уредени по време на производството по несъстоятелност. Изискванията за това освобождаване са определени в член 178 bis. Длъжникът трябва да е действал добросъвестно и да изпълни определени задължения. Самият длъжник трябва да подаде молба за това освобождаване и както синдикът, така и кредиторите, могат да представят мнението си. Освобождаването може да бъде отменено в определени случаи, като например ако длъжникът подобри финансовото си положение или ако не спазва плана за плащане, с който е обвързан, за да плати задълженията, които не са засегнати от освобождаването.

15 Какви са правата на кредиторите след приключване на производството по несъстоятелност?

В случай на приключване на производство по несъстоятелност за юридически лица поради ликвидация, те губят своята правоспособност.

Ако приключването е в резултат на изпълнението на споразумението, вземанията на кредиторите ще бъдат погасени в съответствие с неговите разпоредби. Привилегированите кредитори, които не са подписали споразумението с кредиторите, могат да продължат или да инициират индивидуално изпълнително производство при определени обстоятелства.

По време на изпълнението на споразумението с кредиторите е възможно длъжникът да изгуби своята правоспособност чрез процес на структурна промяна, произтичаща от поемането на задълженията от ново дружество или придобиващо дружество.

По отношение на длъжници, които са физически лица, приключването на производство по несъстоятелност поради ликвидация или недостатъчност на активите означава, че кредиторите могат да инициират отделни изпълнителни действия срещу длъжника, освен ако не са били освободени от непогасени вземания по предвидения в член 178a начин.

15.1 Възобновяване на производство по несъстоятелност

Ако решението за обявяване в несъстоятелност е постановено за длъжник, който е физическо лице, в срок от пет години след приключването на предходното производство по несъстоятелност поради ликвидация или недостатъчност на активите, това ще се счита за възобновяване на предходното производство.

В случай на длъжници, които са юридически лица, възобновяването на производството по несъстоятелност, приключено поради ликвидация или недостатъчност на активите, ще бъде разпоредено от същия съд, който е гледал първото производство, ще бъде разгледано в рамките на същото производство и ще бъде ограничено до етапа на ликвидация на активите и правата, които се появяват впоследствие.

В годината след датата на решението за приключване на производството по несъстоятелност поради недостатъчност на активите, кредиторите могат да подадат молба за възобновяване на производството за целите на иницирането на действия за събиране, като се посочват конкретните действия, които трябва да бъдат иницирани, или се предоставят писмено съответните факти, които биха могли да доведат до класификацията на несъстоятелността като виновно причинена, освен ако не е постановено съдебно решение за класификация в приключеното производство по несъстоятелност.

16 Кой поема разходите и съдебните разноси в производството по несъстоятелност?

Съгласно член 84, параграф 2, точка 2) от Законът за несъстоятелността, всички съдебни разноси, необходими за подаване на молба за производство по несъстоятелност и за неговото провеждане, са вземания към масата на несъстоятелността. По-специално, това включва всички вземания, произтичащи от съдебните разходи и разноси, необходими за подаване на молба и за решение за производство по несъстоятелност, приемането на предпазни мерки, публикуването на предвидените в този закон решения и присъствието и представителството на длъжника и на синдика по време на производството по несъстоятелност и на съпътстващото производство, когато тяхното участие е задължително по закон или е в интерес на масата на несъстоятелността, до влизането в сила на споразумението или до приключване на производството по несъстоятелност, с изключение на вземания, произтичащи от жалби, подадени срещу решенията на съда, когато те са изцяло или частично отхвърлени с изрично решение за плащане на съдебните разноси.

В съответствие с член 84, параграф 2, точка 3 като вземания към масата на несъстоятелността са включени и съдебните разноси и разноските, произтичащи от присъствието и представителството на длъжника, синдика или законните кредитори в производството, което в интерес на масата на несъстоятелността, продължава или се иницира в съответствие със съдържанието на този закон, с изключение на разпоредбите, отнасящи се до случаите на оттегляне, приемане, уреждане или отделна защита на длъжника и, ако е приложимо, до количествените ограничения, установени в него.

В случаи на приключване на производството по несъстоятелност поради недостатъчност на масата на несъстоятелност, вземания за съдебни разходи и разноси се погасяват преди останалите вземания към масата на несъстоятелността, с изключение на вземания на работници и служители, и вземания за издръжка (член 176a, параграф 2).

Хонорарите на синдика се претендират към масата на несъстоятелността и се определят от съдията в съответствие със законно одобрена тарифа; към този момент все още е валидна тарифата, одобрена от Кралски указ 1860/2004 от 6 септември 2004 г. В член 34 се определят специални правила за тяхното определяне и последици.

В законът се предвижда възможност за назначаване на делегирани асистенти, които да помагат на синдика, като тяхното възнаграждение се покрива от последния.

17 Какви са правилата относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните актове, които са във вреда на кредиторите на несъстоятелността?

Уреждането на искове за отмяна в производството по несъстоятелност е включено в членове 71—73 от Закона за несъстоятелността. Тези разпоредби са успешно изменени, главно във връзка с характера на „защитните механизми“ на споразуменията за рефинансиране.

В член 71 се съдържа правната система за механизмите за възстановяване, основаващи се на обща клауза, с която всички действия, извършени от длъжника, които са „във вреда на активите, включени в производството“, се обявяват за „подлежащи на отмяна“, независимо от това, дали е имало „намерение за подвеждане“. За да се защитят последиците от отмяната, се установява определен срок: две години преди датата на постановяване на решението за обявяване в несъстоятелност.

А) Период на отмяна

В законът се предвижда установяването на специален период на отмяна: две години от датата на постановяване на решението за обявяване в несъстоятелност.

Б) Понятието „имущественна вреда“

Действия, извършени от длъжника по време на „подозрителния период“, подлежат на отмяна, ако са във вреда на активите, включени в производството. Имуществената вреда трябва да бъде доказана по задоволителен начин от страната, подала жалбата. При все това, предвид трудностите, които обикновено са свързани с доказването на увреждащи действия, Законът за несъстоятелността улеснява предявяването на искове чрез създаването на редица презумпции. Както се случва и в други части на правото, презумпциите могат да бъдат оборими и необорими. Поради това: а) имущественна вреда се смята за необорима в два случая: i) когато е свързана със свободно разпореждане с активи, с изключение на дарения за употреба; и ii) когато са свързани с плащания и други действия, уреждащи задължения, които стават изискуеми след решението за обявяване в несъстоятелност, освен ако не са обезпечени с обезпечение, в който случай презумпцията допуска доказателства за противното; б) имуществената вреда се счита за оборима в три случая: i) когато е свързана с разпореждане на активи срещу плащане на лица, които имат специални взаимоотношения с обявения в несъстоятелност длъжник; ii) когато е свързана с налагането на такси върху собственост в полза на предварително съществуващи задължения или в полза на нови задължения, възникнали да заменят предишните iii) плащания или други актове за уреждане на задължения, обезпечени с обезпечение и които стават изискуеми след постановяването на решението за обявяване в несъстоятелност.

В) Процедура

Процесуална легитимация за предявяване на искове за отмяна в производства по несъстоятелност има синдика. Въпреки това, с цел да се защитят кредиторите срещу бездействието на синдиките, в законът се предвижда субсидиарна или второстепенна степен на процесуална легитимация за кредитори, които са приканили писмено синдика да предяви иск за отмяна, ако в срок от два месеца от датата от молбата искът не е предявен от синдика. В законът се съдържат правила, насочени към осигуряване на ефективно изпълнение на ролята на синдика да гарантира, че активите, включени в производството, не се използват. С процесуална легитимация за искове срещу споразумения за рефинансиране разполага изключително синдика, с изключение на всяка субсидиарна легитимация.

За да се защитят споразуменията за рефинансиране, съществуват специални правила, произтичащи от последните изменения в законодателството, определящи защитни механизми, които правят тези споразумения (одобрени при определени условия) устойчиви на искове за отмяна (член 71bis).

Последна актуализация: 29/03/2019

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Държавите от ЕС, отговарящи за съдържанието на националните страници, са в процес на актуализация на част от съдържанието на този уебсайт предвид оттеглянето на Обединеното кралство от Европейския съюз. Ако на уебсайта има съдържание, което все още не отразява оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза, това не е умишлено и ще бъде коригирано в бъдеще.